

Tijdschrift voor Numismatiek

EUROPEES GENOOTSCHAP VOOR MUNT- & PENNINGKUNDE

VOL. XXIV

Nr 10 - 1974

Redactie : MOORS E. Oude Antwerpse baan, 161 MECHELEN

Bijdrage : Beschermend lid : 375 fr.

Lid : 250 fr.

te storten aan

LE MAIRE, P., 53 de Broquevillelaan, 1200 Brussel of
op P.C.R. 8460.38 van het genootschap te Brussel of
via de Afdelingen

DE MUNTVONDST VAN ANZEGEM : 16de EN 17de EEUWSE MUNTEN

In 1972, bij het verrichten van ploegwerk na de bouw van een woning gelegen aan de Vichtsteenweg te Anzegem ⁽¹⁾, werd op ongeveer 1 meter diepte een bakstenen keldertje ontdekt. In een van de wanden werd een nis aangetroffen waarin een kruik geplaatst was die 12 zilveren munten bevatte. Dank zij de welwillende medewerking van de heren Ph. Despriet uit Kortrijk ⁽²⁾ en P. Meunier uit Kluisbergen, kunnen wij thans de volledige samenstelling van deze muntschat opgeven. Wij danken voornoemde heren alsook de eigenaars van de stukken voor de gegevens die zij ons verstrekten.

(1) West-Vlaanderen, a. Kortrijk.

(2) De heer Ph. Despriet publiceerde de vondstomstandigheden in zijn studie *Het oudheidkundig bodemonderzoek in het arrondissement Kortrijk in 1972*, verschenen in *De Leiegouw* 15, 1973, afl. 3, blz. 256-257.

Deze vondst werd eveneens opgenomen onder het nr. 6 in A. VAN KEYMEULEN, *Les trésors monétaires modernes trouvés en Belgique 1434-1970*. Cercle d'études numismatiques, Travaux 6, Bruxelles, 1973.

Samenstelling van de muntvondst

ZUIDELIJKE NEDERLANDEN

Filips II (1555-1598)

1. Brabant — Antwerpen — Filipsdaalder — 1561.
EVG-H (3) 210-1e.
2. Brabant — Antwerpen — 1/2 Filipsdaalder — 1572.
EVG-H 211-1a.

Albrecht en Isabella (1598-1621)

3. Brabant — Antwerpen — Patagon — 1618.
EVG-H 311-1b.

Filips IV (1621-1665)

4. Brabant — Brussel — Patagon — 1637.
EVG-H 329-3.
5. Brabant — Muntslagplaats onleesbaar — Patagon — 1622.
EVG-H 329-1 of 3.
- 6-7. Doornik — Doornik — Patagon — 1634 en 1650.
EVG-H 329-9.
8. Vlaanderen — Brugge — Dukaton — 1649.
EVG-H 327-6b.
9. Vlaanderen — Brugge — 1/2 Patagon — 1645.
EVG-H 330-6.

NOORDELIJKE NEDERLANDEN

Filips II (1555-1598)

10. Overijssel — Hasselt — 1/5 Filipsdaalder — 1566.
EVG-H 212-17c.

SPAANSE KOLONIËN

11. Niet nader te bepalen periode (16de eeuw). 8 Realen.
12. Niet nader te bepalen periode (16de eeuw). 4 Realen.
Het stuk vertoont een tegenstempeling met het juweel van de Orde van het Gulden Vlies.

Het recentste stuk uit de vondst is de Doornikse patagon van 1650. De muntschat werd naderhand verdeeld onder de heren Alfred Van Coppenolle, Vichtesteenweg 35 (nrs. 2, 3, 4, 6, 7, en 8), Alfred Van Coppenolle, Vichtesteenweg 24 (nr. 12) en Vernackt Roger, Vichtesteenweg 37 (nrs. 1, 5, 9, 10 en 11).

André VAN KEYMEULEN

DE PENNINGEN VAN NAMEN UIT DE 17de EN 18de EEUW

In de hoop dat enkele medewerkers van dit tijdschrift ons zekere dag een studie zullen bezorgen waarin in het bijzonder het veelvuldig gebruik door de eeuwen heen van deze penningen zal verklaard worden, wijden wij de hiernavolgende beschouwingen aan deze Naamse penningen waarvan de wezenlijke bestaansreden het herdenken van een belangrijke gebeurtenis uit het leven van de prinsen, de gouverneurs of een politiek voorval in het graafschap was. Deze penningen uit de 17de en 18de eeuw werden in 't algemeen te Brussel of Antwerpen geslagen om reden dat Philips II het munthuis van Namen in 1592 deed sluiten. Het werd door Maximiliaan-Emmanuel van Beieren heropend in 1709 om er munten te slaan op naam van Philips V en van 1711 tot 1714 op eigen naam. De Oostenrijkse regering deed in 1715 het muntatelier definitief sluiten en liet het materieel in het arsenaal van de stad opslaan. In de loop van deze twee eeuwen was de periode van 1709 tot 1715 dus de enige waarin er te Namen penningen konden geslagen worden. Alvorens de bespreking van de karakteristieken dezer penningen aan te vatten schijnt het ons nuttig, ja zelfs noodzakelijk, te antwoorden op enkele vragen welke de nieuwsgierige en aandachtige luisteraar ons zeker stellen zal. Waaruit bestonden de Staten van Namen? Hoe geschiedde de verdeling van deze penningen? Wat hebben ze gekost en hoe werden deze onkosten beraamd?

De Staten van Namen.

Zoals overal in de toenmalige Belgische provinciën, bestonden de Staten van Namen uit drie standen.

De eerste, de geeestelijkheid, was onderverdeeld in geestelijkheid van eerste en tweede rang. De eerste rang omvatte de bisschop in zijn hoedanigheid van kloostervoogd van Sint-Gerard of van Brogne, de abten van de kerkelijke gemeenschappen van het graafschap en de hoofden van 't kapittel van Sclayn en van Walcourt. In de tweede rang waren de bisschop met de deken en de aartsdiaken van de kathedraal en de deken van de collegiale Onze Lieve-Vrouw kerk ondergebracht.

De tweede stand, de adel, verenigde de adellijken in zes wijken van ouderlijke adel welke een heerlijkheid bezaten, het recht tot opperste rechtspraak hadden en beschikten over landgoederen voor tenminste vier ploegen (1).

De derde stand, de burgers, bestond uit de vierentwintig gilden van ambachten en Magistraten, die op hun beurt de stad en de randgemeenten vertegenwoordigden.

(1) De geestelijkheid en de adel vertegenwoordigden het platteland.

(3) H. ENNO VAN GEIDER et M. HOC, *Les monnaies des Pays-Bas bourguignons et espagnols 1434-1713*. Amsterdam, 1960.

De Magistratuur.

Deze hoge ambtenaren werden ook wethouders genoemd en waren belast met het bestuur van de stad. Men onderscheidde : —

- het gestrengte korps van overheidspersonen die alleen de rechterlijke macht bezaten en samengesteld was uit de mayer, aanvankelijk voor het leven benoemd en vervolgens, nadat het ambt vast was, voor een periode van drie jaar ; van zeven schepenen benoemd zoals de mayer en van een griffier.
- het stadscollege : behalve 4 beëdigden welke de financiën van de gemeente beheerden bestond het uit twee verkozenen, belast met het innen van de belastingen en het bestemmen van de uitgaven volgens de openbare noodwendigheden. De uitverkorene edelman, gekozen onder de burgers die van hun renten leefden, vervulde de taak van ontvanger en schatbewaarder van de stad. Hij noemde zich burgemeester.

De verdeling van de penningen.

Beschouwen we de periode gaande van 1713 tot 1792, jaar waarin de laatste penning geslagen werd.

Er had natuurlijk nooit een « ne varietur » verdeling plaats t.t.z. een verdeling waaraan niets veranderd zou of mogen worden.

Evenwel werden in het algemeen bepaalde regels geëerbiedigd. Alzo sloeg men een bepaald aantal penningen in zilver en, zeer vaak, een dubbel aantal in koper. De distributie gebeurde in verhouding tot de belangrijkheid van de taak, de Gouverneur ontving het leeuwen-aandeel.

Wij menen dat het geven van een voorbeeld het beste middel is om zich een idee te kunnen vormen van de manier waarop deze verdelingen gebeurden :

Wij zullen de penning van 1745 kiezen, geslagen ter herdenking van de beslissing van Maria Theresia om haar echtgenoot mede in het regentschap van het keizerrijk te betrekken.

De Staten hadden er 109 dozijn zilveren en 218 dozijn koperen van besteld. De verdeling gebeurde als volgt :

begunstigden	dozijnen :	
	in zilver	in koper
de gouverneur	14	28
ieder der 2 afgevaardigden an de geestelijkheid	7, hetzij 14	hetzij 28
ieder der 2 afgevaardigden van de adel	7, hetzij 14	hetzij 28
de mayer van de stad	10	20

de griffier, de ontvanger, ieder der 7 schepenen, de ontvanger van het 1/60 ⁽²⁾	5, hetzij 50	hetzij 100
de griffier van de magistratuur, de burgemeester,	3, hetzij 6	hetzij 12
de luitenant-Mayer ⁽³⁾	1	2
	—	—
maakt totaal	109	218

Kosten van de penningen.

Vanzelfsprekend zal men zich afvragen op hoeveel de aanmaak van deze penningen, geslagen op een nogal aanzienlijk aantal, kwam. Voor het geval dat we beschouwen komt men inderdaad op een aantal van 1308 zilveren en 2616 koperen penningen, wat niet uitzonderlijk is.

De faktuur van Roettiers, opgemaakt voor de penning van 1739, geslagen ter gelegenheid van het installeren van de prins van Gaver, geeft hierover waardevolle aanduidingen ⁽⁴⁾.

voor het snijden van de muntstempels	200 gulden
voor het metaal van 129 dozijn penning in zilver, ieder wegende 1/3 ons	1561 g. 17 s.
voor het metaal van 194 dozijn penningen in koper ⁽⁵⁾	40 g. 10 s.
maakloon van 2 sol per zilverpenning	155 g. 8 s.
maakloon van 2 sol per koperen penning	116 g. 8 s.
	—
hetzij	2074 g. 3 s.

Dat was niet alles want aan deze som moesten nog verschillende onkosten toegevoegd worden, zoals : rechten, betaling van de bode (14 gulden in 1732), prijs voor het vervaardigen van drie beurzen in karmijnrood fluweel, versierd met gouden boordsels » voor de overreiking van de penningen, aan de gouverneur aangeboden (65 gulden, 12 s. in 1742). Kortom, de Staten waren genoodzaakt een som van ongeveer 2.150 gulden uit te geven. Om een gedacht te vormen wat dit bedrag de dag van vandaag zou betekenen, rekenen we de gulden aan 100 Fr. dan stellen we vast dat de « operatie penning » op een slordige 200.000 Fr. kwam. Deze vrij aardige som verklaart

(2) Alle koopwaar, in transitio door Namen verzonden was onderworpen aan een belasting ten bedrage van 1/60^e zijner waarde.

(3) Verving gewoonlijk de mayer.

(4) Aan deze penning is een geschiedenis verbonden. Toen de prins van Gaver de proefslag keurde, weigerde hij deze te aanvaarden omdat het « boordsel van het wapenschild slechts 11 punten hebben mocht en de leeuwenstarten hun natuurlijke stand moesten hebben en niet op de grond mochten rusten ».

(5) Merk op dat in 't onderhavig geval er geen twee koperen penningen voor een zilveren penning geslagen werden.

het opzettelijk verzwijgen ervan door de regering te Brussel, ter gelegenheid van het slaan van de penning in 1770, voor de plechtige aanstelling van Frans-Jozef Rase tot prins van Gaver.

De Staten hadden een overeenkomst getroffen met de zilversmid Wodon uit Namen, voor de aanmaak van 109 dozijn zilveren penningen en het dubbele aantal in koper. De prijs werd geschat op 15 gulden voor een dozijn zilveren- en op 20 sol en 15 oordjes voor een dozijn koperen penningen.

Wodon begaf zich naar Brussel om er de opdracht in de Munt te laten uitvoeren. Men liet hem aldaar weten dat hiervoor de toelating van de regering nodig was. De Staten richtten hun verzoek tot de regering en deze was akkoord, mits de aanmaakkosten van de penning niet hoger lagen dan 1500 gulden ; de stad moest voor een derde in de kosten tussen komen en de eerste twee standen voor de overige twee derden. Bovendien werd er als voorwaarde gesteld dat het de laatste maal was dat er voor zulke aangelegenheden uitgaven zouden toegestaan worden. Het is waarschijnlijk dat Brussel zich aan deze beslissing gehouden heeft. Inderdaad, op 13 november 1782 vroegen de Staten om toelating een penning te laten aanmaken, ter herdenking van de verlening van het Gulden Vlies aan de gouverneur. Wij hebben nooit het antwoord geweten, maar we kennen het bestaan van deze penning niet.

Bepaling van de waarde der onkosten.

Het was gebruikelijk dat de magistratuur de penningen, gegeven aan zijn leden en het derde van deze aangeboden aan de gouverneur, aan de griffier van de drie standen en aan de ontvanger van het 1/60^e voor haar rekening nam. Als we deze regel toepassen zoals aangegeven in de verdelingstafel hierboven, dan zien we dat de Magistraat betaalde :

52 dozijn in zilver gegeven aan zijn leden, plus 8 dozijn, hetzij het derde van de 24 dozijn aangeboden aan de drie voornamen als hierboven vermeld, in het geheel : 60 dozijn in zilver en bijgevolg, 120 dozijn penningen in koper.

De twee eerste standen waren verantwoordelijk voor de rest, t.t.z. 49 dozijn in zilver en 98 in koper. Dat was duidelijk minder dan de helft : de beslissing van de regering om de twee derden der onkosten van de penning van 1770 door de eerste twee standen te laten dragen wijzigde het gebruikelijke systeem op een, naar onze mening, democratische wijze.

Geschiedkundige bijzonderheden.

Laat ons nog even terug komen op deze penning van 1770, waarvoor de regering een maximum uitgave van 1500 gulden toegestaan had. Deze limiet was onvoldoende om het door de Staten gewenste

aantal penningen te slaan, logisch redenerend zou men mogen aannemen dat men het maximum uit die 1500 gulden halen zou. Niets was minder waar !

Op 20 juni gaf men Wodon opdracht slechts 14 dozijn zilveren en het dubbele aan koperen penningen te laten slaan.

Kwade tongen beweren dat de beslissing, door de gouverneur genomen om 2/3 van de onkosten voor rekening van de twee eerste standen te nemen, niet vreemd was aan deze aanzienlijke vermindering van de bestelling !

We weten overigens, vertrouwend op de faktuur van Roettiërs, dat er 189 gulden betaald werden voor evenveel zilveren penningen en 24 gulden van 330 koperen.

vervolgt

* * *

KRONIEK

NIEUWE MEDAILLES GESLAGEN DOOR DE MUNT VAN PARIJS

Aristoteles

Beeldenaar : De Griekse wijsgeer in profiel, naar links. Als inschrift « ARISTOTE »

Keerzijde : Motief van het labyrint dat afgebeeld was op sommige Kretenzer munten van dezelfde tijd als van de wijsgeer (350-200 jaar voor Jezus Christus), maar ook symbool van de samengesteldheid der wereld welke Aristoteles trachtte te verduidelijken in zijn waarnemingsvormen.

Het inschrift vermeldt enkele titels van Aristoteles titels : « PHYSIQUE - POLITIQUE - POETIQUE - ETHIQUE » (natuurkundige, staatkundige, dichter en wijsgeer)

Deze medaille van Wanda Ladniewska werd geslagen in zilver (1050 FF) en in koper (72 FF). Diameter : 77 mm.

Geboorte van het Europa der Negen

Beeldenaar : Rond schild met de afbeelding der wapens van de zes landen van de gemeenschappelijke markt, zijnde, als :

1. Duitsland (BRD)
2. België
3. Frankrijk
4. Italië
5. Luxemburg
6. Nederland

concentrisch op dit schild een kleiner rond schild waarop de wapens van de drie toetredende leden, zijnde als

1. Denemarken
2. Groot Brittannië
3. Ierland

Als inschrift : EUROPE DES NEUF - I - I - MCMCLXXIII,

Keerzijde : Kaart van Europa, het grondgebied van de negen deelnemende landen voorstellend. Als inschrift : ENTRÉE DU DANEMARK, DE LA GRANDE-BRETAGNE et DE L'IRLANDE DANS LA COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE.

Het is een werk van Maurice Pouillart, geslagen in zilver (393 FF) en in brons (50 FF) Diameter : 81 mm.

Deze medailles werden gekozen uit een reeks welke onlangs aangekondigd werd. Zich wenden tot :

Administration des Monnaies et Médailles. 11, Quai Conti, Paris 6e.

Verzamelingen Roger Peyrefitte. Op 29 april 1974 werd door Jean Vinchon te Parijs de verzameling van antieke munten, gegraveerde stenen en oude juwelen, toebehorend aan de welgekende schrijver Roger Peyrefitte, onder de hamer gebracht.

Van datgene, waar R. P. na jarenlange en geduldige opzoekingen in gelukt was bijeen te vergaren en dat hij nu besloot te verkopen, had hij graag een kunstvol aandenken behouden willen zien nl. de catalogus. Deze is van een overdadige weelde zoals nooit tevoren. Hij is ingebonden in simillider met vergulde stempelband. De 174 munten alsmede de 57 kostbare voorwerpen zijn afgebeeld in wit-zwart foto's op natuurlijke grootte. Bovendien zijn de opmerkelijkste loten in kleuren afgebeeld, op dubbele grootte.

Het zijn twee verzamelingen die in feite slechts één enkele vormen. Want eenzelfde hartstocht ; deze van de schoonheid, leidde tot hun gelijktijdige samenstelling. Een schoonheid soms voor tweeërlei uitlegging vatbaar. Hierover geeft de schrijver de nodige toelichting in een voorwoord dat men lezen moet. Het is geen toeval dat de catalogus zoveel munten, geslagen met de beelden van een keizer als kind, bevat. Dat men er ithyphallistische personages en bevallige tonelen in aantreft, dat de catalogus der munten eindigt met een reeks spinrienes, dat Antinoüs, de beeldschone slaaf en lieveling van keizer Hadrianus, er tweemaal in voorkomt : op een zeldzame bronzen medaille en op een camee van lichtroze witte agaatsteen op opaalkleurige achtergrond, uit een niet nader gekende periode.

Maar naast deze stukken van een nauwkeurige keuze, vindt men een uitzonderlijk defilé van stukken weerhouden om hun voorbeeldige bewaring en de pracht van het graveersel en van hun beeldenaars. Syracuse is vertegenwoordigd met 17 munten waaronder twee beverenswaardige decadrachmen. Wij vermelden hier in het bijzonder het stuk nr. 34, geslagen omstreeks 413 voor J. C., een deca-

drachme van 35 mm diameter, een meesterwerk van de befaamde stempelsnijder KIMON waarvan de handtekening Ki te lezen is op de diadeem die het voorhoofd van de nimf Arethusa siert. Dit stuk vertegenwoordigd ongetwijfeld een der hoogtepunten van de griekse muntgraveerkunst. Deze kunst werd bezongen door José-Maria de Hérídea in haar beroemd sonnet :

Slechts het harde metaal, dat de liefde deed gehoorzamen,
Bewaart nog in zijn bloem, op de zilveren medailles,
De onsterfelijke schoonheid van de Siciliaanse maagden.

De waardeangiften zijn navenant de kwaliteit en de zeldzaamheid van de aangeboden stukken. Zeer uitzonderlijk met drie cijfers, vaker met vier, maar veelvuldig met 5 cijfers met pieken van zes. Het gaat hier, vergeten we dit niet, om zware Franse franken.

TOEKENNING VAN DE VIJFJAARLIJKSE NUMISMATISCHE PRIJS 1974 (1)

De Numismatische studiekkring besloot in 1969 tot de stichting van een vijfjaarlijkse prijs. Deze moest om beurten toegekend worden aan een Belgisch en een buitlands numismaat, hierbij zijn werk als een geheel te beschouwen.

De eerste laureaat was professor Paul Naster van de K.U.L., tevens erevoorzitter van de Société Royale de Numismatique de Belgique.

Dit jaar nam professor Naster het voorzitterschap waar van de jury welke een buitlands laureaut diende aan te wijzen. De keuze viel op professor Philip Grierson welke middeleeuwse geschiedenis aan de universiteit van Cambridge en Numismatiek aan de vrije universiteit van Brussel doceert.

Op 2 april werd de prijs, tijdens een plechtigheid in de raadszaal van de Koninklijke Bibliotheek, aan de laureaat uitgereikt. Na een toespraak van Mijnheer A. Van Keymeulen, voorzitter van de Numismatische studiekkring, belichtte professor Naster het aanzienlijke scheppingswerk van Mijnheer Grierson. Zijn meest verspreide boek is ongetwijfeld het in het frans gestelde « Bibliographie numismatique » dat een vervolg is op « Coins and Medals : a select bibliography ». Het werk van Mijnheer Grierson is opvallend door zijn verscheidenheid. Hij hield zich bezig met de methodes en munttechnieken ; hij besteedde vooral aandacht aan de Romeinse, de middeleeuwse en de Byzantijnse munten. Hij is de schrijver van de zeer belangrijke catalogus der Byzantijnse munten van Dumbarton Oaks waarvan reeds twee delen verschenen zijn.

(1) Aanvulling op het artikel verschenen in Tijdschrift n. 9-74.

Mijnheer Pierre Cockshaw loofde op zijn beurt M. Grierson en Mijnheer Van Keymeulen overhandigde hem de speciaal voor deze gelegenheid door Mijnheer Harry Elström ontworpen medaille. Deze was trouwens ook de stempelsnijder van de medaille voor de eerste toekenning van de prijs.

Mijnheer Grierson bedankte vriendelijk en geestig en legde de nadruk op de nauwe banden welke hij steeds met België onderhield. Ter gelegenheid van deze prijsuitreiking en ter intentie van de deelnemers aan de plechtigheid werd er een tentoonstelling gehouden over het werk van Mijnheer Harry Elström en meer in het bijzonder over zijn medailles.

MET DE TIJD MEDE

Kringen en verenigingen

De « Société Royale de Numismatique de Belgique » hield te Brussel op 24 maart, haar jaarlijkse algemene vergadering onder het voorzitterschap van Mijnheer J. Jadot. De werkende leden kwamen bijeen te 10 uur. Na goedkeuring van het procesverbaal der vorige vergadering, aanhoorden zij het verslag van de schatbewaarder, M^r. P. De Baeck en vervolgens werden de voorgelegde rekeningen alsmede het budget voor 1974 goedgekeurd.

Twee wijzigingen aan de statuten werden aanvaard : de eerste laat de toetreding van een nieuwe reeks leden toe : nl. instellingen en verenigingen. De tweede machtigt de vergadering, op voorstel van het bureau, een aftredende voorzitter de titel van erevoorzitter voor het leven te voeren met de bevoegdheid van stemgerechtigd lid van het bureau. Deze beide stemmingen werden, zowel de ene als de andere, onmiddellijk in toepassing gebracht ; de eerste door de opneming van het Penningkabinet van Brussel, de tweede door met algemeenschap van stemmen M^r. professor Paul Naster tot erevoorzitter voor het leven te benoemen. Mijnheer de professor Harry Elström en Mijnheer de abt Albert Van Bockrijk werden verkozen tot werkende leden.

De voltallige vergadering werd te 11 uur geopend. Na het verslag van de secretaris Mr T. Hackens werden 2 mededelingen gedaan. Mijnheer Joseph Ghijsens maakte het bestek van zijn opzoeken over de groten « Laekengeld » en « Laekenkoopman » van het « groot » -type met de leeuw, welke aan de goudkoers schijnt te zijn gebonden geweest.

Mejuffer Jacqueline Lallemand sprak over de muntvondst van Liberchies. Niet over deze gevonden in de puinen van Bons-Villers, verwoest in de tweede helft van de IIIe eeuw en vermaard door de vondst van Aurei, maar over deze van het militair fortje, opgericht

in de onmiddellijke nabijheid op het einde van de eeuw en dat bleef bestaan tot het einde van de volgende eeuw.

De statistische studie van de stukken der iv^e eeuw, gevonden op deze historisch belangrijke plaats, laat toe zeer interessante veronderstellingen te maken over haar ontwikkeling en over haar bezetting, welke vaak schijnt gewijzigd te zijn geweest.

Een eetmaal in het restaurant « Le Londres » besloot deze zeer interessante bijeenkomst.

« WORLD COINS » BESTAAT 10 JAAR

Met een buitengewoon nummer van 260 bladzijden viert dit tijdschrift, naar waarde geschat door een groot aantal lezers welke zich interesseren aan munten van alle landen en uit alle tijdperken, zijn 10 jarig bestaan. Het hoofdartikel is gewijd aan de eerste Romeinse keizer Caesar Augustus en aan zijn aanmunting.

HET TIJDSCHRIFT VAN DE C.E.N

De « Cercle d'Études Numismatiques » viert zijn 10 jarig bestaan met een buitengewoon nummer waaraan talrijke buitenlandse geleerden hun medewerking verleend hebben. Het draagt n° 1 van deel 11 (januari-maart 1974). Ziehier de korte inhoud :

G. K. JENKINS : Over enkele gouden munten van Tarente.

J. G. BUNGE : Het dier met tien hoorns.

MARCEL THIRION : De schat van Zottegem-Velzeke II : zilver tot Postumus.

JEAN GRICOURT : Onuitgegeven Antoninianus van Claudius de Goot. (Siscia, 268)

PIERRE BASTIEN : Zeldzame munten van Oosterse muntwerksteden (309-336)

J. P. C. KENT : Een onregelmatige aanmunting van het begin der v^e eeuw van onze tijdrekening.

PHILIP GRIERSON : De letter R op de keerzijde van sommige munten van Justinus II.

PETER BERGHAUS : Munten uit de xie eeuw, gevonden te Domburg.
PIERRE COCKSHAW : Een « Baudekin te paard » of onuitgegeven naamse rijder.

JOSEPH GHIJSSENS : De Munt van Henegouwen onder Willem I de Goede.

H. ENNO VAN GELDER : Een poging tot heropening van het Munt-huis Maastricht in 1645.

(Bulletin du Cercle d'Études Numismatiques, Keizerslaan, 1000 Brussel. Jaarabonnement 90 Fr. - P.C.R. 95 72.61)

INLICHTINGEN

VRAAG en ANTWOORD

INTERNATIONALE VEILING

DE MEY : 6e en 7e december 1974 in Hotel ATLANTA te Brussel, vanaf 9 uur.

RUILBEURS

Tubize : gemeentelijke zaal van het gymnasium (centrum der stad) op 2 februari 1975, van 9 tot 18 uur.
Secretariaat : HUON C., rue de la Carrière 1.
1430 Wauthier-Braine. Tel. : 02/3660502

Leuven : 15 december 1974, van 8 tot 17 uur.
Zaal « Het Bad », Martelarenlaan, Kessel-Lo.
Secretariaat : ZAMAN G., Nollekensstraat 80, 3200 Kessel-lo.
Tel. : 016/223255

STUK MET BEELDENAAR VAN MUSSOLINI

M. J. Schoonbroodt uit Diegem, schrijft ons :

Ingevolge de bijdrage « het A.I.N.P. en de pseudo-munten » verschenen in het tijdschrift voor Numismatiek, van juli/aug. verwonderde het mij er niet een reeks stukken bij te vinden welke ik 5 à 6 jaar geleden aangeschaft heb te Saint-Marin.

Het betreft hier stukken met de beeldenaar van Benuto Mussolini :

100 L zilver	-	diameter 36 mm	-	gekocht voor 125 BF.
10 L goud	»	19 mm	»	460 »
20 L goud	»	21 mm	»	585 »
50 L goud	»	28 mm	»	1250 »
100 L goud	»	36 mm	»	2500 »

Voorzijde : hoofd van Mussolini met helm, op de afsnee : MUSSOLINI MCMXLIII

Keerzijde : kop van brullende leeuw achter 5 zuilen of pijlbundel, bijlkop met inschrift in het italiaans. ITALIA en de waarde.

Ik aanzie ze niet als munten maar ze zijn mooi geslagen en alle stukken zijn in FDC staat, de prijs die ik er destijds voor betaalde stemde overeen met deze van andere stukken uit hetzelfde metaal en van dezelfde grootte.

Ik herinner me dat vóór de oorlog Mussolini goud nodig had en de ganse bevolking uitnodigde om haar gouden juwelen aan de staat te schenken. Honderdduizenden defileerden voor de kom waarin ze hun trouwring wierpen ; het was dikwijls het enige gouden voorwerp van deze arme Italiaanse families. Zouden deze stukken geslagen zijn ? N.V.D.R. : Zo ver we weten maakt geen enkel an deze stukken. Deze van Pagani « Monete meldt integendeel opzettelijk dat de sociale

NAPOLEON III — 10 CENTIEM 1856 — DUBBELE LETTER VAN MUNTHUIS

Dokter Robert Orban uit Mons, bezit een eigenaardig stuk : 10 centiem 1856 met in de plaats van het muntteken : AB. Is dit een fout van de graveerder van het munthuis van Straatsburg (BB). Wie kent er iets dergelijks ?

MUNTENNIEUWS tot september 1974.

Enkele van de vroeger aangekondigde en ook een paar niet verwachte stukken zijn intussen uitgekomen. Tevens bezitten wij nu de 6^e editie van Yeoman-Current Coins of the World, zodat enkele vraagtekens verdwenen en het juiste Yeoman nummer kan opgegeven worden. Aldus is verschenen of nog aangekondigd (v)erwacht

België set 1974 zal uitkomen in oktober

Canada	Y 72/75 Ag 5 en 10 \$ 1973 Olympiade van elk 2 stukken
	Y 100 Ni 1 \$ 1974 Stad Winnepeg 100 j
	Y 100a Ag 1 \$ 1974 id.
	Y 70 Ni 25 c 1973 Bereden Politie 100 j
B.R.D.	Y 135 Ag 5 Mk 1973 Frankfurter Parlement 125 j
	— Ag 5 Mk 1974 Grondwetgeving 25 j
D.D.R.	— Ag 20 Mk 1974 Emmanuel Kant
	CuNi 5 Mk 1974 J. Ph. Reis
Denemarken	Y 66/67 Brons 1 en 2 öre 1960-66. Deze stukken kregen nu opnieuw een nummer in de kataloog Yeoman. Zij zijn reeds jaren aangemunt en werden nu pas vrijgegeven. Kataloogprijs 2,50 dollar per stuk.
	Y 78/82 serie 1973 Kon. Margrete (nu pas uitgekomen)

Frankrijk	Y 111a CuNi 10 F 1974 koersmunt v
	Y 112 Ag 20 F 1974 vermoedelijk zal het 50 F worden, zoals in een Belgisch dagblad werd medegedeeld v
Griekenland	Y 56/57 zijn goudstukken van 20 en 100 Dr 1970
	Y A58/B58 Al 10 en 20 lepta 1973 met datum 21 april '67
	Y 64/65 Al 10 en 20 lepta 1973 datum weggelaten
	Y 66/68 CuAl 50 1, 1 en 2 Dr 1973 reeds vroeger beschreven met bloemen en dierenmotieven.
	Y 69/70 CuNi 5, 10 en 20 Dr 1973
Hongarije	— Ag 100 Ft 1974 COMECON 25 j
Israël	— Ag 25 L 1974 Ben Goerion v
Luxemburg	Y 43 Ni in 1974 werd alleen dit 10 F-stuk bijgemunt.
Malta	Y 15/18 zijn goudstukken van 5, 10, 20, 50 L 1972
	Y 13/14 Ag 1 en 2 L 1972 M. Dimeck/vesting San Angelo
	Y 19/20 Ag 1 en 2 L 1973 nieuwe beeldenaar v
Noorwegen	Y 77/81 CuNi serie 1974 gans gewijzigd
Oostenrijk	Y 99a CuNi 10 s 1974 op keerzijde nu de adelaar
	50 s 1974 Tuinbouwtentoonstelling, Gardarmerie en Dom van Salzburg zijn in omloop
	50 s 1974 Radio-omroep en Olympia I aangekondigd v
Polen	— CuNi 20 Zl 1974 Marcell Nowotko
	— Ag 200 Zl 1974 herd. 30 j Volksrepubliek
IJsland	Y 22/23 Ag 500 en 1000 Kr 1974 herd. 1100 j bestaan
Zuid Afrika	— nieuwe reeks van 8 munten 1974 (herd. munt 1 Rd)
Turkije, Venezuela en Zwitserland	blijven aangekondigd v

Voor België kunnen wij een nieuwe kataloog voorstellen, die een ware leemte aanvult, de periode onder Oostenrijk, Frankrijk en Nederland. Hij is te bekomen bij de auteur : P. Martens, Sluizekenstraat, 7, 9000 Gent. De titel is « Katalogus der Belgische Munten 1740-1831 ». Hij bevat als aanhangsel tevens « De Munten van Belgisch Congo ». De vermelde prijzen zijn voor prachtstukken EF. en lijken ons zeer redelijk. E. G.

HOEKJE VAN DE VERZAMELAAR

Mijnheer Lodewijk TERRY, Luchtvaartstraat 1, 2800 Mechelen ; Tel. 015 21 97 71 zoekt de volgende munten (kopen of ruilen) :

Ceskoslovenska

3 Haleru	Brons	24 26 30
10 Haleru	Brons	29
20 Haleru	Cu-Ni	23 25 33
25 Haleru	Cu-Ni	32

50	Haleru	Cu-Ni	25	26	27
1	Koruna	Cu-Ni	25		
5	Korun	Cu-Ni	27		
5	Korun	Ag	28	31	32
5	Korun	Ni	37		
10	Korun	Ag	33		
20	Haleru	Brons	47		
1	Koruna	Al	47		
10	Haleru	Al	55	56	58
3	Haleru	Al	62		
5	Haleru	Al	68		
3	Koruny	Cu-Ni	68		

Slovenska

10	Haleru	Brons	42		
20	Haleru	Brons	41	42	
50	Haleru	Cu-Ni	40		
50	Haleru	Al	44		
1	Koruna	Cu-Ni	44	45	

Böhmen und Mähren

10	Haleru	Zn	40	43	44	
20	Haleru	Zn	43	44		
50	Haleru	Zn	40	41	42	43
1	Koruna	Zn	41			

LOKAAL VERANDERING

TIENEN

Door de steeds verdere uitbreiding van « **Numismatica Tienen** », werden we verplicht een aangepaste zaal te zoeken.

Wij hebben dan ook het groot genoegen U hartelijk uit te nodigen op **ELKE VIERDE ZONDAG** van de maand, de Ruilvergadering in ons **NIEUW LOKAAL** bij te wonen.

Ons **NIEUW LOKAAL**: « **WAIKKE DUYS** » Oude Leuvensestraat, 93, 3300 - TIENEN.

TUBIZE

Van november af houdt de afdeling Tubize haar maandelijks bijeenkomst (3^e zondag) in « **HOTEL DE VILLE DE TUBIZE** » 1^e verdieping zaal B, van 10 uur tot 13 uur.

HEBT U UW LIDGELD - 1975 REEDS BETAALD?

Gewoon lid 250 frank — Steunend lid 375 frank.

doe het vandaag nog!